

Sequuntur plures

tractatus de canticis compositi ab eodē cā/
cellario parisiē.

Proemium

Ratiā diuini talē / nolētes in
uacūū recipe q̄ tot inter turbi/
nes horridos reipublice cōtu/
lit ocij locū / liberauit a calum/
nijs hoīm. dedit ad nūm ne
cessaria. s̄ attendētes qm̄ ī die p̄spiratis mā
dauit dñs misericōdiaz suā. ⁊ nocte tribulatōis
canticū ei⁹. nō ociosum. nō inutile. nō ingra/
tū reputam⁹ / rēpētatis hac nocte p̄funda/
d canticis scribere posteritati / si malignitas
p̄cellōsa reddiderit aures surdas erati p̄sentī
D̄ quis o de⁹ optiē sepandū sit / multos vt
olim tēp̄t̄. Helye ita nr̄is tuos tibi reliq̄sse
cultores ¶ Lōplectif̄ aut̄ q̄si sinu grādi. s̄bū
de cātic⁹ / plures materias seu volumia q̄s p̄
p̄fusione vitāda / p̄ thomos seu tonos. p̄ no/
tas ⁊ notulas / tradet lectori notādas p̄sens
erordiū / tituli vel tabule vicē tenēs. ¶ Uolu
mē vnū / cui⁹ titul⁹ est de cāticorū originali ra
tione / sub hoc euāgelico s̄bo. **Ecce nūm⁹ vo/
bis ⁊c.** tres p̄tinet thomos / sicut ip̄e. p̄logus
insinuat. iuxta triplex gen⁹ cāticorū / ⁊ triplicē
inuestigādi facultatē. Hāc et canticū sensuale
q̄d tractat historia. et intellectuale q̄d inq̄rit
p̄bia. est diuinale seu sup̄mentale q̄d sola no/
uit theologia. Sūt ī quolibet thomo. l. lecti
one / aut si p̄pter rē q̄ agit tonū p̄ simbolo di
ceremalium⁹. Sūt iquā notule plures / fm̄
tonidē p̄ricularēs p̄positiōēs vel doctrinas.
Sūt in p̄mo triginta. sunt in sc̄do. xxij. sine
canonib⁹ instr̄orū sunt in terciō q̄nquaginta
¶ Uolumē alter⁹ ē de cāticorū do / hoc ē de cā
tico cordis tres habēs p̄ncipales tonos cū
notis ⁊ notulis. Prim⁹ inq̄rit potissime dif
ferētiā cāticorū / hoc ē cāticū cordis. a cātico
oris. Vel aliter de cātico morali ⁊ rōnali cū
cātico sensuali / cui⁹ toni sunt notule q̄nq̄gin
ta due. Sc̄ds ton⁹ descēdit ad p̄riculariorē
cāticorū rōnis / cui⁹ sunt note. xij. p̄ notulas
xxx. diuise. Terci⁹ ton⁹ q̄si speculatiuā musi
cā deducens ad praxim / tractat de nouo gā/
ma mystico ⁊ morali p̄. xij. notas habētes no
tulas q̄draginta q̄nq̄ singulares ¶ Uolumē
aliud / colligit ī se tonos tres pl⁹ fm̄ modos
traditionis varios q̄s p̄ diuersitate materie.
Prim⁹ ton⁹ p̄ciliat ⁊ obseq̄ facit / facerā elegi
am cātriticē amorē dñe theologie q̄si lūricus

vel odaz carnē. Ton⁹ alter sc̄ds hz canōes
seu regulas amphorismos v̄l maria aut the
oreumata d̄ cātic⁹ p̄ notulas q̄nq̄gira. Tho
mus alter terci⁹ s̄bū solarij multiplex ī se di
rigit p̄ p̄riculas q̄nq̄gira. Et ita iūcti simul
bī duo thomi centilogiū constituūt.

Primus tractatus

de canticorum originali ratione.

**Ecce nūm⁹ vobis / nec saltastis. la
mētāuim⁹ / ⁊ nō plāristis.** Pre
c̄tor noster t̄ps / amatoz inno
cētie. voluit exemplis innocen
tū pueroz / p̄ nostra eruditōne
pluries vti. nūc ad humiliatōēs. nūc ad sim
plicitatē. vt essem⁹ paruuli nō sensib⁹ sed ma
licia. ¶ Hūc s̄o nos p̄mouet ad sp̄ualē canti
corū exercitacionē. ponēs coram oculis pue
ros cantātes ī foro. Neq̄ em̄ paz̄ refert pue
ros sic vel sic assuefieri ī musicis ⁊ cātib⁹. put
Aristo. politizās docuit. ⁊ ī bene iustituta cōi
tate puenit obseruari. ¶ Hos aut̄ q̄s in dñō
pueros vel infantes nouiter genitos effecit
noua regeneratio. sic decet et expedit in foro
p̄sentis exilij frequētare canticū nūc exulta
tōis ad saltandū sp̄ualiter. nūc lamētatōis
p̄nalis ad plangēdū. Dabem⁹ ī exemplū sa
cre scripture lib̄rū / ī quo sunt (iuxta visionem
Ezechielis) lamētatōēs. carnē et ve. Lōcor
dar illud apli. Baudere cum gaudentib⁹. flere
cū flētib⁹. qz t̄ps flēdit ⁊ t̄ps ridendi. Subdit
p̄sone s̄bo p̄posito. t̄ps plāgēdi ⁊ t̄ps saltan
di. Lū aut̄ iuxta posteri⁹ elucidāda / sit aliq̄d
canticū sensuale vel aiāle. sit canticū rōnale
vel morale. sit cāticū mētale ⁊ diuinale. De
scriben⁹ sub triplici tono naturā ⁊ origines
cāticorū cū suis habitudinib⁹. Docebit p̄i
mū historia. sc̄dm̄ queret p̄bia. terciū theolo
gia declarabit. ¶ Narrabit historia sacra p̄
pe Genesis initiū / cui⁹ ratō sup̄posita fide cō
cordat. qz Tubal fuit pater canētū ī cytha
ra ⁊ organo. Duo t̄pe / v̄tpote aū diluuiū cō
stat illos nō fuisse / quos gentiliū l̄e tradūt
carminū ⁊ organozū p̄mos inuētōres. Sic
historia capit verā cāticorū noticiā ⁊ causā /
p̄mitus ex fide / qua credim⁹ aprata esse se
culo s̄bo vite. ⁊ q̄ formato Adā p̄municata
est ei plenitudo sciētie quantū pueniebat illi.
quo toti⁹ humani generis p̄ncipiūz velut in
suo seminario residebat. nedū in esse nature /
sed in bene esse mox ⁊ doctrine. Lōncimus
hoc ideo. post soporē adductis ad se cunctis
aiātib⁹ / imposuit cūctis noia sue p̄prietatē

Tractatus primus

naturali persona. ¶ Neque tale aliquid facere potuisset sine cognitione / que in sensibus participata non erat. Opportuit igitur quod ex alto id atque a summo sumpsisset. ¶ Modus alter sumendi canticorum originem fuit ductrice experientia. nunc in illis regionibus. nunc in istis. quibus musica et nunquam fuerat. vel secundum Aristotem. et sequaces. de eternitatis errore fuerat infinites variata. et absque numero defecerat atque redierat secundum transmutabiles nature cuiuslibet mutabilis innumerabiles. Additur modus alter qualis a Tullio ponitur dum venat quantaliter sit eloquentie si sapientie iungatur utilitas. que factum esse dicitur ut homines prius agrestes / neque civiliter / neque politice neque moraliter convenientes / conveniret in unum. modo pagum / modo domum. modo civitatem / modo provinciam. modo regnum. que simul ita iuncti et adunati / varias tam ad necessitatem quam ad voluptatem studio vehementer compererunt artes. quam ubi intenderis ingenium valet. et iuxta poetam. Labor omnia vincit improbus et duris egens in rebus egestas. Dum sequens ad priores aliquid rationi nature docta supradedit. Prestabat iuvenam apta proleptio ad ista vel ad illa. Quam namque libere datur aliquid. Sicut apud egyptios tradidit Aristoteles. aliquid proquisitis que ad vitam erant necessarios propter admirari cepisse philosophari. ¶ Porro narrat Augustinus libro de ordine / radice unam non dissonam prioribus his que alto videtur sumpta principio. Loquens itaque de virtute unitatis quam inquit et facit amicitia / non dubitat ponere qualibet scientias et amicitie et unitatis appetitu manasse. Dicebat Aristophanes teste Aristotele. i. politico. hanc esse amicitiam conditionem ut unus esse vellet alter. vel unus in altero. Non dissona ad verba Iohannis. Qui manet inquit in charitate in deo manet et deus in eo. Et apostolus dicit. Qui adheret deo unus spiritus est. ¶ Verum neque fieri talis transmutatio quam unus amicum suo esse quod habet in proprio genere depicto / convertat in alterum. Nam quippe non maneret alter amicum. et ita nullo pacto essent duo / sed una natura. quo quod absurdius poni non potest. Propriam enim vocem ignorabant nonnulli hereticorum / ut Almaricus et begardi / dum ita desperare comperti sunt. Uniuersum igitur amicitiam non illo / sed alio quo phas habent modo. ¶ Hinc fuit inter homines et precipua cura sermonis mutui. quo lateres cordis sui passionum et cogitationum consilia et amores / modissime communicaret iocundeque conueneret. Facta est inde super locutionibus ars. que scriben-

do valeret apud absentes se sibi manifestare. hec est grammatica que bene loqui docet et scribere. Postmodum fuit curanda deceptio circa veritatis inquisitionem. cum regulis illationum quas Logica ab hoc oritur tradit. Fuerunt insuper amicorum amicitie non quomodo libet. sed utiliter. delectabiliter. et efficaciter iudicande. quod in rethorica facere positum est. quam possumus appellare logicam moralem. eo quod ad moralis philosophie principia via habet. sicut logica scientiarum speculatiuis obsequatur. in quibus vis sermonis preciosior sine tropis viget et figuris. Uentum est consequenter ad mathematicas disciplinas. que plurimum conferunt artibus mechanicis / sine quibus vita civilis non agitur. conferunt propterea conuictui amicorum quo fiat vita presens oratio atque iocundior. Sic inter ceteras artes comparata est magno plausu / musica et ad diuinas res atque ceremonias tandem adhibita. Hinc apud rusticolas et pastores / bucolica carmina vel egloga. comedie leges. Hinc acriores satire. hic postmodum gradioribus ampullose tragedie. hinc denique metrorum heroicorum elegiacorum. iambicorum. saphicorum. et aliorum velut innumerabilis multitudo. ¶ Uides quemadmodum musica suum cepit a natura et ab amore unitatis primoque diu. que creuit adhibitis partem regulis et numeris. Quis utique non aduertat homines sicut ad loquelam / sic ad quantumdam musicam velut ab infantia et puericia per nosse esse. quare inclinationem ars et usus perficiunt. ¶ Hinc animaduertitur et triplicem esse gratiam musice. sicut potest ipse sonus causas tres habere. Unus enim fit flatu. alter pulsu. alter voce vel cantu. Tres obinde manus fictio poetica dedit. puta a Uarrone refert Augustinus. quas id poetica dixerunt nouem / propter toride imagines ab excellentissimis sculproibus cum quadam superandam interitum depictas. ¶ Ceterum est insuper tres dumtaxat in numeris sonorum / proportionem esse delectabiles. Diatesseron. diapente. diapasen. que vulgari modo notamus. terciam. quintam et octauam. Hec sunt plures deinceps que non reducunt ad istos. quemadmodum sexta et quinta super octauam. et rursus octaua duplex. Et ita per ascensum / quantum vel vox vel ratio phas habuerit. que propositio suam habet artem / propterea / tam speculatiue quam practice tradita cui musice nomen damus. ¶ Docuit amplius experientia mirabiles fieri mutationes per musicam sensuale. de qua iudicat tanquam de obiecto proprio auris corporalis / que sola videtur apud vulgares cognita vel con-

De canticorū originali ratione LXXVIII

siderata. Testes sunt historia cum philoso-
phis et medicis / vt martian⁹ et bontius q̄b⁹
nō discordat sacra scriptura de Dauid et belī
300 filiisq; pphetarū. Nōne phs politizans
docet in politia bene instituta / curā de mu-
sica precipue pro iuuenibus habendaz esse
quesit ad temperantiā et virtutē idonea. nō
perulans. non dissoluta. nō agrestis. non ir-
ritans. sed nec animos muliebriter emolli-
ens. ¶ Horāt siquidē ex dicitis Aristotelē vl-
timo politico: u; expositores sui. q̄rtuor esse
species melodie quas ipse denotat vel a rep-
toribus vel a patrijs vtentibus eis. vna vocat
mistolidista. secūda lidista. tertia dorista. q̄r-
ta frigista. ¶ Prima mouet ad compassiōz.
secūda mollit ad occupiscentiā. tertia ad virili-
tates / que stabilis est et virilis in qua sunt iu-
uenes instruendi vel exercēdi. quarta rigidi-
or est vehemētiōz / rapiēs animos ad terri-
bilīa vel aggredienda vel sustinēda. ¶ Por-
ro iuxta varietatē complexionū variat com-
placētia et iudicium melodiarum. immo et
traditio quam frequētat ecclesia de variera-
te tonorum octo / posset ad hanc melodiariū
diuersitatem appropriari. vt q̄ prima est se-
ptimi toni. secūda q̄nti. tertia / primi. quar-
ta / terci. ¶ Posset altera fieri distinctio mu-
sice. quoniā est alia aptior ad diuinū cultuz
p deuotionē. nūc leta. nūc lugubri. nūc pia.
nūc inbilanti. Quedā potior ē p morū di-
sciplinationē. Altera iocundior et suauior in
amicabili seu civili cōuersatione. Aut dica-
mus q̄ vna est heroica. altera diuina. quedā
moralis et politica. altera sensualis et anima-
lis p puerorū vel impfeorum recreatione.
¶ Aut rursus addamus q̄ vna magis cōue-
nit satira. quedā i tragedia. quedā in come-
dia. quedā i bucolicis. quedā i odis vl' lyricis
Aut postremo fm varietatē hoīm. alia forti-
bus et virtuosis puenit. alia lubricis et volu-
ptuosis. alia subtilib⁹ et ingeniosis. alia besti-
alib⁹ et stolidis. ¶ Utilissimaz oīm esse tradit
Aristo. fistulationē. quā ideo pallas abiecit /
suā vidēs i aq̄ ex tibijs buccā inflari. s̄ sum-
psit poetica fictio / necnō illd q̄ Didas rex
buccas habuit asinias. eo q̄ suo iudicio pan-
deus pastor fistulans Apollini pferebat ci-
thariā. Demū q̄ sunt hodie q̄ tympanuz
gallice tabour cū fistula citi⁹ ac hilarī⁹ audi-
unt / q̄ cytharā aut psalteriū. Ita rursus sic
atib⁹ sic hoīb⁹ / su⁹ cuiq; cantus placet / et cui
fuer⁹ ē vel aptatus. ¶ Pretereudū s̄o cense-
mus / quēadmodū ad res diuinas reputabāt

gentiles carmina trāstulerūt execrabili sup-
stirōe. quo factū ē vt q̄ sine deo vtro erāt / lu-
dificarent a dijs illis. de quib⁹ in ps. Om̄s
dij gētiū demonia. ¶ Resunt q̄ppe artes ma-
gice carinib⁹ vtētes / q̄s incātarōes vocāt. q̄
rū effect⁹ mirabiles. nedū poete / nedū ipi ido-
latre p memorāt. s̄ attestat scriptura sacra cū
expositorib⁹. vñ d̄ i Exodo de malefici pha-
raonis / q̄ fecerūt silē ad moysen i p̄mis duo-
bus signis. et hoc p incātarōes egyptias et ar-
chana dei. ita dicit terrus. Uex exq̄sitor de
carmib⁹ istis fimo nō expectet hie nūc. La-
tissim⁹ em̄ ē / et seorsum debēt sue queri cause
vel effect⁹. ¶ Habet subinde musica sensual'
q̄ p̄sistit i modularōe vocis suā artē. cui⁹ artē
velut alphabetū quoddā traditum in gāma
manuale sub sex vocibus vl' notul'. vt. re. mi.
fa. sol. la. de quo nō est hic declaratio facien-
da. sed supponēda simul qua rōne seruit mu-
sico cuiubet instrō notularōis hmōi peritia
Sed nec de metrozū legib⁹ numeris varie-
tate i postremo de gesticulatiōib⁹ aliud trade-
re disposuim⁹. ¶ Placuit tamē annotare p-
pter reuerentiā scripture sacre / nōnulla vaso-
rū vel instrumētōz musicaliū noīa. Om̄ pa-
ritē mohet nos ratio nature psona. Posuit
itaq; Plato cor̄pibus aīas assistere tāq; mo-
tores suis orbibus et organis. quod satis in
celo Aristo. et fides recipiūt de intelligentijs
quas vel angelos vl' virtutes fides appellat
Verū de nostris intellectibus necnō debru-
torū formis nō pueniūt cū Platone. q̄ po-
nūt aīas inherere cor̄porib⁹ / et cū materia cō-
stituere compositū. Concordat tamē vtraq;
positio sup hoc / q̄ fm varietatē fo: maz repi-
tur varietas in cor̄porib⁹. Hinc illud phie
apud Boeciū de hmōi formis loquētis ad-
deuz p cōsona mēbra resoluīs. Hinc p̄terea
phisonomi tradūt aīas insequi cor̄pa. q̄s q̄s
verior ē locutō / cor̄pa suas aīas inseq̄ tanq;
instrumētā causas pncipales suas. ¶ Coa-
premus hāc similitudinē rei nre / dicētes q̄ ars
imitatrix nature / cognoscēs quedā eē cātica
quoz modulario fit apti⁹ p vnū gen⁹ instru-
mētōz / et alia p aliud simul / vt min⁹ fastidi-
rer varietas fabricauit sibi vasa diuersa mu-
sicoz istar nature. dās diuersis cātib⁹ orga-
na valde distātia magnitudine. figura mate-
riaq;. sicut natura dedit aīab⁹ apta sibi cor-
pora. vñ cor̄p⁹ animal' vocat Aristo. organi-
cū. q̄ de manu homis dicit ipsā eē organū oz-
ganoz. Ecce causas multiplicatiōis vasoz
musicoz duas q̄ sūt delectabilitas p variē-

Tractatus primus

rate. et idoneitas personabilitate. Quid si tercia addiderimus causam personabiliter et intellectibus sapiens occultatis apud indignos et hebetes qui pandunt studiosis solertibus et deuotis. Quauis autem sermo de mysterijs instrumentorum locum magis habere videatur in morali musica vel intellectuali quam sensuali. nihilominus admonet nos verba christi non esse pretereunda vasorum musicorum interpretationem. Primum quia facit in passumpto verbo mentionem de tybis secundum Lu. narrationem. Cantauimus vobis inquit tybis et non saltastis. Deinde christus in parabola filij prodigi. refert fenoz fratres cum appropinquasset domui symphoniam audisse et chorum. Proinde psalmi quos de se scriptos asserit. pleni sunt nominibus instrumentorum per quibus satis ad presens fuerit vltimum sumere psalmum velut exponendum. **P** Laudate dominum in sanctis eius. **U**lor ista est vox anime deiformis ac deuote quam contemplationem vel meditationem sursum directam et deorsum per oia videt quoniam sum. Omnes pleni sunt celi et terra gloria domini. Tunc dilatato metis ore. iubilat et exultat et exclamat ad omnem generalem creaturam. Laudate dominum in sanctis eius. Et cum seraphin acclamare sibi Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. Pleni sunt celi et terra gloria tua. **P**ossumus sanctos eius (si sobrie sapiamus) accipere patrem et filium cum sancto spiritu. qui sunt tres persone sed vnus deus et vnus sanctus. Aut sancta sunt dei nomina eius sacratissima. Sunt oia quoque domino cultu specialiore sacrata / aut certe sancti domini sunt omnes spiritus summata iam beatitudine deo primi. aut sunt homines exaltati a terra quasi iam sine terra. qui typo christi trahunt omnia ad se per contemplationem dilectionem et laudem omnia referendo ad gloriam proditoris. Tales imitatur anime deiformis / quare in his preperere laudes dicimus. Laudate dominum in sanctis eius. Hanc impleuerat animam dominus laude sua. saginauerat eam cibis eterne satietatis. repleuerat in bonis desiderium suum. et ut adque inuentum renouauerat quod in labijs exultationis laudaret os eius et eructaret serbum bonum. Laudate dominum in sanctis eius. Tunc hec anima regrediens de cella vinarum aut certe putat oes sentire quod sentit de domino in bonitate. propterea sibi placet in laude domini congratulatio omni collaudati. que et si non habeat iussionis in omnibus audaciam laudet. fiduciam nihilominus accipit cohortationis applausus et iocunditatem cum alacritate tripudio et coexultatione. laudate dominum in sanctis eius. **S**cit vltima nedum sui sed omnem be-

atitudinem domini laude positam. Quis non eodem gradu. sicut non oia ex quo precipiant domini cognitionem et liberam et voluntate dilectionem. Sicut preterea diuersi sunt statum in habitibus etiam libertatis arbitrium. duo precipue vnus videtur per se de et spem ambulat. alij patrie ubi perpetua finis et termini stabilitate vacat anima beata. videtur. amat. laudat. Exerceamus igitur hic in terris vocem laudis que nobis pseueret in celis. Dicat vnusquisque viatorum presertim ecclesiasticorum dedicationem laudibus dei. Omnis spiritus laudet dominum. **U**is autem scire oia que et qualis sit vita tua. non pudeat te per philosophiam erudiri que vitam cuiusque rei ponit in operatione debita nature. alioquin sine operatione qualiscumque sit illa sibi debita potest mortua de aut dormitans quam viuens. Perge vltimum cum philosophia vltimum dum occurrat sapientia diuina que se querentes percutit. et hec docebit te. quam propria et finalis operatio hominis est cognitio summi dei cum fructu et laude sua. viuens igitur homo et quantum laudat animam tuam dominum. Est et istic iter qui ostendit dominus salutem suam. Quare noli queri dum laudas quasi nihil agas. quasi non dum summa capias laus est magna mihi crede precium sibi. magnus valde etiam dum gratis sit. imo magis dum gratis sit. Tertium hoc habebat anima deuota qualem introduximus dicentem. laudate dominum in sanctis eius. **Q**uid si vellemus in his et singulis que se quunt imitari quale sit firmamentum virtutis dei. quales sint virtutes eius. qualis denique sit multitudo magnitudinis eius? succumberet sermo conatu. nec tempestiue satis arriperem promissam de vasis psalmorum hominibus marie roborum. Hoc vnus tamen dicimus quod in re qualibet deo soli debet laus honor et gloria sicut ipse est oia in omnibus. Hinc presens. Omnis terra sine ois creatura adoret te deus et psallat tibi. psalmus dicat nomine tuo altissimo. Nulli sermo creature datur laus hominibus patriam. nec ut signum est ut imago. nec propter aliam quamvis attributionem si proprie sentiamus / sicut nulla res creata summum bonum est. neque ut res neque ut signum vel aliud attributum. Et uero quod loquendum ut plures sentie dum ut pauci. laudamus creaturam deum adoratum ne latere. sicut cruce et in imaginibus christi. imo sicut in oia re. que admodum quilibet est imago vel vestigium tenue trinitatis non minus naturaliter quam aliquid sit artificialiter. Laue tamen in laude vel patriam creaturam a scandalo que fieret si adoraret publice deum in demone vel et imagine. in asino vel in bufone. imo nec in angelis et hominibus quantum cunctis sanctis. quam propter eis et alter honor inest. **Q**uibus in transitu dictis / ad infra

De canticorū originali ratione LXXVIII

Musica ppat fmo nr. Preponat tuba cū so no. vel vt alia trāslatio hz/ cū clāgore. cuius materia finis r vsus vari⁹ est. Hā ē tuba cornea/ vt ē illic. In voce tube cornee i recordationē arietis imolati p Ebraā. Est tuba ductil/ vel argentea vel erea q̄ metalla/ fusibilia malleabiliqz sunt. ¶ Tu⁹ itaqz sit affectus q̄uis ex carne nascat/ fortis vt cornu/ nō lubricus aut effluens. Sit ductilis. id ē suavis imitator/ sapientie que defursuz ē. Sit bonis p̄sentens. sit nō immanisius p̄p̄iis opinionibz p̄inat in ill. sit ad fines sub fine deo/ vsusqz varios accommodus. Nam tuba clangit nūc ad denunciationē solēnitatum. nunc ad congressionē belloz. nunc ad legis promulgationē vel auditū put in synai. nūc ad cerus conuocationē. nunc p̄neomenia. hoc ē illuminatione noua in insigni die solēnitatis. Nōnunqz ad operationē miraculo rū sicut i deiectione murozū i hiericho. ¶ Rur sus ad euāgelizationē. dicit em̄ p̄dicatori. dicit i speculatozi. Quasi tuba et alia vocē tuam. quēadmoduz de Bartholomeo legi⁹. qz vox eius quasi tuba uehemens. Deniqz magnū nimis tremendū simulz iocundū habet mysterium tuba nouissima vocis archangeli r vocis xpi in clangore mirifico qualiscūqz fuerit. concipiendus magis intellectualit̄ qz sensualit̄. resurgens mortui. ¶ Sane tā efficac̄ erit. tam late patens. tam om̄ia penetrans vox illa tubalis. que saluādis gratissima. damnandis vltra qz dici phas ē horrendissima p̄strepet r tonabit. Talem se fatebaf assidue hiero. audire ad terroze simulz i spez. terroze cruciantis inferni. spem gloriūcatis paradisi. ¶ Subsequit̄. Laudate eū i psalterio r cythara. Differt hec a tuba vl' buccina qm̄ pulsū seu tactū nō flatu sunt. quoz son⁹ ē capacioz atqz serenior. qualis ap̄tior ē auri bus p̄templariū p̄fideret habitantiū i tabernaculis eterne pacis. Hec aut̄ ē distātia psalterij cum cythara. qz psalteriū sonat a sup̄iori procedēs a grauioribz sonis ad acutiores descendēdo. Habet insup̄ cordulas vl' argēteas/ vcl et electro quasi tinnientes. leuiusqz tangendas. Cythare vō formā/ ad psalteriū videbis euerfas. Cui⁹ sonitus a granioribz deorsū/ ad acutiores sursum/ sonos rēdit/ cui⁹ fides r corde de morticinis fiūt interstis aialium desiccatis subtilitatis et torr̄. Que om̄ia nōne significāt p̄grue statū vel affectū penitētis/ ascēdentis a cōualle plorationis. corpus quoqz p̄p̄iū torquentis r extenuan

tis/ ad obediendū citharizati spiritui. Tale habere suadet dñs p̄salā aīe peccatrici sub typo tyri. Summe cytharā circū ciuitatē metrix obliuioi tradira/ bene cane/ frequēta canticū vt memoria tui sit. ¶ Conueniūt psalterium r cythara. qz pectori iungunt. et formā cordis habent instar scuti. habēt r hanc figurā singula instrumēta musicalia. Nam trigono pyramidi prima sunt oīa siue q̄ pulsu/ siueqz flatu p̄sonāt. Ac p̄inde queso/ nōne docent i om̄ibz canticis instrumentalibus habere sursum cor ad dñm. Unde p̄terea differentiā suā quomō r̄cordant psalteriūz iocundū contēplationis cum cythara penitēntialis afflictionis. quēadmodū p̄sonare dulce ē garritui philomenē turturis suspirium. Sic spem cum metu r extultationē cum tremore/ miscere monuit psaltes regius. Seruie inqz domino cuz timore r extultate ei cū tremore. ¶ Fecit quod monuit. dū psallens r subsiliens toroqz conatu saltans nudatus ē corā archa dñi. sicut vn⁹ de scarris ait Diabol. Cui⁹ improperio scim⁹ David qd r̄derit. Ludā r vilior fīā plus qz fact⁹ sum. et ero humilis in oculis meis. ¶ Subiungit̄. Laudate eū i tympano r choro. Tympanū vulgo gallice dicit̄ tabour vel bedō p̄positū ex pelle derafa tensa qz cuiusmodi nō est vna vel magnitudo vel forma vl' vsus. Sūt tympanula duo. gallice naquaires. vnuz obtusi supra modū soni. alterz pacuti. vbi significatiōne accipe possum⁹ timoris humiliat̄is/ et spei eleuātis p̄p̄ie misericōdiaz r iudiciuz q̄ dño cantāde sunt. Spes in contēplatiōe diuine pietatis r gratuite bonitatis. Timor i affectu seueritatis insustētabilis aduersus peccatores quos obdurare dicit̄ sicut alioz misereri Sūt alia tympana vulgaribz maḡ aflicta. q̄a facilioza. qz sonabilioza ad saltus incōditos r alia tripudia. q̄bz solēt iūgi fistula biforamia r triforamia. tripos insup non grādis calibeus hinc inde p̄cussus. Tympana qz nōnunqz ex ere/ p̄ murtā collisionē tinnitus acutos reddēt/ q̄bz indeos veteres vsos fuisse Lyra non siluit. Tu forte rudis es r ad psalterij cythareqz subtilitatē inept⁹ cātes i tympano mortificationis r̄cupiscētie carnal' p̄ abstinentiā r ieiunia. Cōcinas i choro fraternē charitatē r iuict⁹ honesti sine q̄rela que dissonantiā operet. deniqz quomodo libet id egeris dū nō sileas a laudibz creatoris. ¶ Chorus vocat̄ a nōnullis vulgaribus instrumētū quoddā instar trabis oblo.

Tractatus primus

guz & vacuū/cordas habēs grossiores. mul-
to plus q̄ cythara duas aut tres/que bacul
erutis pcisse. varie variant rudem sonū. Et
uero conformius ad expositores & tertum.
chorus est chorus canentium simul ī modo
corone. prout litteraliter ad oculos videm⁹
in ecclesie choris/ & in choris tripudiantiuz.
Hic existimandum est Variā sorore Ho
ysi cū alijs aliquāris/tympana pullasse post
egressum maris rubri. Reliquos autez om-
nes choros durisse/cū responsione vocis cā-
ricordi atq; plausibiti. Sic in reditu filij p-
dici. paterfamilias euangelicus cuz pradio
viruli saginati iunxit symphoniā & choruz.
Sic filij pphetarum ducebant choros quā
do saul occurrens eis muratus est in virum
alterum. tam efficac erat musica pphetalis.
¶ Symphoniam purant aliqui viellam vel
rebelam que minor ē. Atvero rectius existi-
matur esse musicū tale instrumentū quale si
bi vendicauerūt specialiter ipsi ceci. Nec so-
num reddit qum vna manu resoluit rota p-
uula thure linita. & p alteram applicat ei cū
certis clauib; cordula menieroz. put ī citha-
ra. vbi p diuersitate tractuuz rote/ varietas
armonie dulc; amenaq; resultat. Huic sym-
phonie qd aptius pbandū reputabimus q̄
nostrū cor assidue semouēs. ac p inde fantasi-
am agitās; que si credit a motōe nunq; qui-
escit moro corde. Cor vero si cessat a motu.
mori aīal orinuo necesse ē. Felix music⁹ spū-
alis qui suo hoc symphonico cāricor do me-
lodiam iugiter scit & studet. p meditatōes di-
gitos modulari. quatenus affectuuz voces
fm gāma mysticū suaves reddat. Felix qui
magnalia dei nedū in naturalibus. q̄lia sunt
oīa mirabilia valde facta ī eius sapiētia cui⁹
nō est numerus. sed in artificialibus etiā re-
cognoscit. quemadmodū ex pforatione mo-
dici ligni ī sambuca v' fistulis. aut ex metal-
li ductione in tubis & cymbalis/ aut ī neruo
rum aut intestinoz desiccata torsione prout
S in citharis tot resonantie variant. ¶ Sequi-
tur. Laudate euz ī cordis & organo. Corde
fm glo. posite sunt p quibuslibet instrumē-
tis alijs a psalterio & cithara q̄ cordis sonāt
repcussis. sic viella. sic symphonia. sic lyra. sic
rota. sic guiterma. sic litu⁹. sic nablū. sic fistrū
sic scacaz. sic rebela. sic generalit vel mono-
cordum vel diacordū vel tricozdū vel tetra-
cordū vel pēta cordū v' seracordū. septacor-
dū. octicozdū. nonicozdū. decacorduz. & sic
absq; termino cordaz ī instrumētis q̄ v' olis

vel posteri⁹ pponi poterint. ¶ Letez/ lati⁹
ad huc organa recipiunt a glosis/ p musico
q̄licunq; ppingat instrō. Habet s̄o moder-
nus vsus appropriatōez nec irrōnabilit ad
organa ex plūbeis vel stāncis fistulis. q̄ cuz
follib; & cum digitis multiplicē & pfectā ha-
bent inter aliud quodlibet instrū vocaliuz.
resonantiā fistulaz. que fistule nō illiberales
appelladesunt. q̄ nō oris deformatōne. sed
follis inflatōe sonāt. Hoc solū vel p̄cipuum
retinuit ecclesiastica consuetudo musicuz ge-
nus instrumenti cui vidimus aliqñ iūgi tu-
bam. rarissime s̄o bombardas seu thalemi-
as seu cornemusas grādes aut paruas. vel
alia si qua sint que nominauerimus instru-
menta qualia Danielis liber omnia pclude-
re videt in adoratōe statue sub omni genere
musicoz. ¶ Verūm ampliare id qd mō di-
xim⁹ de organoz solo vsu p celebē eccle ri-
tum. pmonet id qd ppheta subiungit. Lau-
date dñm ī cymbal' bñ sonātib; laudate eū ī
cymbalis iubilatōis. Sūt crea cymbala ea
q̄ vocam⁹ cāpanas. q̄s bñ fortiter sonare nul-
lus ambigit. Talib; vti ecclia pl⁹ q̄ alijs
sectis ad dñi laudes tanq; vice tubaz legis
veteris. quaz officia metrie qdā exp̄sit lo-
quentē inducēs cāpanā. Laudo deū veruz.
plebē voco. gregoz clez. Defunctos ploro.
pestē fugo. festa decoro. Sunt & cāpanale p
melodia velut in horologijs aliquib; ordia-
te. Quib; in omib; nostri pnt interiores af-
fectus erudiri simul & impelli. qualiter expe-
riēbat ille cui⁹ anim⁹ p̄mor⁹ acriter. elenat⁹.
dilatat⁹ qñ fiebat hmōi resonātia celebr' iu-
bilabat rot⁹. in se recolēs illud seraphicū d
deo. Pleni sunt celi et terra gloria tua. Or.
R. vat tout. Nec ē icestimabiliū p̄fusio gau-
dioz. ¶ Subinfert pulcra nimis ad pora cō-
clusio. Dis spūs laudet dñm. Ne p̄fecto ro-
ti psalmoz concertui p̄cipue suo subseruit
initio/ quo dictum ē. Beatus vir. Quid em
virī beati dicimus officium q̄; vor laudis
ad dñm. Iuxta illud. Beati q̄ habitāt in do-
mo tua dñe in secula seculoz laudabunt te.
Clez de hoc in subsequēti thomo seu tono
magis intellect⁹ coz oīm quē dixim⁹ aperit.
vbi de cāricozū rationaliū vel intellectuāliū
origine phia verbū facit. Un lucidi⁹ appa-
ret quāte sit fecūdiratis quāte iocūdiratis/ hec
exhortatō. Dis spūs laudet dñm. v' vt trāf-
fert hiero. Omne quod spirat laudat dñm.
¶ Huic trālatōi si q̄s cupiat magis inniri/ po-
terim⁹ oē qd spirat ipi homi p appropatōs

dare. quēadmodū noiavit hoīem xps omnē
 creaturam qui dicitur ē in Gen. Inspiravit
 spiraculum vite homi de terra formato. Est
 aut material' spūs (vt interim de spūali sit si
 lētium) radicat' i corde q' tāq' mistro r liga/
 mēro qdā rōnalis aīa exercet suas opatōes
 in organo ppriū corpis. cui tanq' i spera acti
 uitatis sue coapat. Est triplex iste spiritus
 aut flat' instar fumi tenuissimi. naturalis. s.
 vitalis r aīalis. cui medico p aliq' tantā attri
 buerunt vītū q'si p se sufficiat ad hominis
 opatōes. nā posito spiritu altero / intēdunt si
 nō errāt dicere q' medic' vt medicus ē pside
 rās corpus humanū tm vt sanabile. nō ma
 gnopē curat de pditione vel existentia spūs
 materialis alteri' pquirere. ¶ Proinde con
 stat variari certissime rōnales neduz aīales
 homis opatōes fm dispositionē materialis
 hui' spūs. quē spirat r respirat cor p cōsona
 mēbra pferim ad cerebruz vbi sit aīalis sen
 sitiuus. s. r motiuus. Dicem' spūs si fuerit
 splēdidus. si serenus. si subtilis. si mulcebris
 erit erinde tot' hō letior r alacrior (si deuo
 tus ē) ad laudandū deum. subtilior r ingeni
 osior ad recogitādum ipm pnior q'si tot' liq'
 fact' ad diligēdum eum r suauiter amplexā
 dum. si nō abusus fuerit dono tali. ¶ Donū
 certe dicimus dei tales spūs materialis sere
 nitatē. sit illa a deo immediate / sit mediate p
 ministeriū angelicū. sit p complexionis tempe
 riē cum apto regiminē corpis. sit p opitula
 tionē im perationēq' scōz. sit maxime tan
 dē p habitationē vehementē i obseq' dei.
 in ocio sancto. in exercitiō cōtinuo fidei spci
 charitatisq' vītū. ¶ Qd vsq' adeo fieri pōt
 ab homine cum grā dei. q' videbit assidue v'
 sari mens eius in apto lumine / cuz iocundis
 sima que sensum omnē erupat pace. cuz illa
 supadmirabili diuisione spūs r aīe. cum vni
 one ad deum cū ignoto p iungit ignote r ab
 omī pibilitate reducit ad monadē. hoc itel
 lerunt q' dixerunt. Secura mens quasi iu
 ge puiuium. Et itez. Non ē leticia sup cor
 dis gaudium. Et rursus. Quā magna mul
 tudo dulcedinis tue dñe: quā abscondisti ti
 menibus te. Cum ceteris in hanc sniam si
 ne numero. ¶ Gloriant' in domino qui sunt
 hmōi rari valde. sed sunt q'suis raro r ad tē
 pus beneplaciti tui deus qui das vt vis et
 quomodo vis canticū. in hac nocte mortali
 tatis qui sathanā tenebrosos spūs ingeren
 tem reprimis. qui potes absq' vlla dubitati
 onē ne materiali quonīs spū / tuas in meny

te collustrationes suauissimas quales dicte
 sunt r ampliores illabendo supadmirabilit'
 opari. Et uero ne sint vacua diuine sapiētie
 opera que sic res administrat vt eas pprios
 mor' agere sinat. nō repellit aprā spūs anī
 malis dispositionē. qui taliter in cellulis ce
 rebrī (quas medici triplices ponunt. primā
 mediā r postremā) pōt depurari. vt r imago
 sit viuacior. estimatiua pspicacior. r memo
 ratiua tenacior. sic pterea q' pars aliqua cel
 lularum vtputa superior' subtilior' obtine
 at serenior' eq' fantasmatū vel idolorū repren
 sationē / remanētibus alijs partib' i obscuri
 tate maiori. Cuius rei possumus exempluz
 accipere circa combustionē lignozū quo ad
 varias ignis differētiās / in flāma vel carbo
 ne / aut p similitudinē nubū / aut montis ali
 cui' altissimi. Cui' in vertice splēdet sol niri
 dissimus. cuz in infimis nubes vagent' atq'
 caligines. Adde splēdores instar vulgurū
 choruscantiū vel emicantiū scintillarū. qua
 rum illustratōe veluti subito disparēt / pul
 cerrime veritates emicāt apud agentē intelle
 ctū elicientē ex fantasmatib' i hac luce p'sen
 tatis species intellectuales purissimas / cuz
 affectōib' quas nemo nouit nisi qui accipit
 puro senserūt talia vīri spūs pphetic' r de
 uoti. Sensit r hoc ipsa virgo beata dū in se
 p'siderans diuisionē anīe r spūs / dedit cui
 ber quod suum est prozumpens in hoc can
 ticū. Magnificat anima mea dominū. Et
 exultauit spiritus meus i deo saluari meo.
 ¶ Potuerant ad extremū pro cantic' sensua
 lis intellectu plurima cōmemorari de musi
 ca que satis vulgata sunt. vt ē figuratio gā
 memanualis. vt traditio d' tonis octo p an
 riphonas r neumata / qualit' illi philocapro
 d' amore dei beato Ignacio / familiari mris
 dei / fuisse p angelos i monte reuelatū tradit
 narratio vite sue. S; termin' hmōi thomo
 pori statuat' ad altez de canticoz origine ma
 gis ad phiam spectantem procedendo.

Secūdus thomus. u.

Rocessit humana studiositas cui'
 p oculus nō satiat visu. nec auris im
 plet' auditu / quin vltiora iugit' in
 uestiget quousq' inuenerit id quod pfectuz
 ē. Rocessit in quā a musica sensibili q' dicta
 ad musicam sola rōne vel intellectu pceptā.
 argumentātes ita. Si corpalis habeat au
 ris i obiecto suo ppriū quod ē sonus / causa
 tus ab aere repercusso pulcros suauēq' nu
 do 4

Tractatus primus

meros. cur a sensib; alijs vt sunt visus & ta-
ctus aliqd simile negabit? ppterca musicā i
gesticulatōib; visu pceptibilib; i ipso pterea
tactu silenti venaz pulsatiū posuerunt. vt
et medicorū disciplina Marcian^o exponit.
Erophil^o inq̄t egrotatiū venas / richmoruz
collatōe pēfabat. ¶ Progrediētes vlteri^o in-
uenerūt i sensib; interiorib; qui sunt imagi-
natio fantasia & estimatio / numeros passio-
nū & affectionuz motiuaz / perceptibiles ab
his sensibus omī cessante prozsus ab extra
sonante aere. Possum^o hanc nominare mu-
sicā cordis. cuius tot sunt voces & soni quot
innuunt motus interiores numerosi pas-
sionū interioruz vel affectionū. ¶ Ascenderūt
consequēter hōmī pquisitores veritatis ad
vim rationālē que corporeo nō vtiq̄ organo
Et ab hac supius ad intelligētiā que ē aper-
mentis. Ad sinderēim deniq; q̄ vocat scin-
tilla quedā supuolans & supemicās ad eter-
na. que p Aristō. videtur endelechia nomi-
ri. Sed & ipsa ratio partita i rationē superi-
orem & inferiōrē tanq; in virtum & mulierēz.
de quibus hic nō dicendū. quonīa in tracta-
tu de theologia mystica & in alio de passioni-
bus elucidata est hec distinctio. Posuerunt
igū in his omnibus porētis musicā & armo-
niā fm diuersas ipsarum motiones. ¶ Fuit
apud nōnullos phantes dubitatio / si tā nu-
merosa speraz & orbiū tanq; velox circūit^o
crearet sonū ab auditu corpali. pprē pcepti-
bilē quēadmodū querit a theologis. si debe-
atis illud de psalmis habeat veritatem. Et
ultationes dei i gutture eoz. maxime cuz ci-
uitas illa dicat plena modularis & canore iu-
bilo. vbi quoq; ē vna vox letantiū. vox lau-
dis & actio gratiaz. Aristō. q̄ post / & in cete-
ros plenius assecutus ē veritatē de q̄nta eēn-
tia celesti que icorruptibilis impartibilisq;
ē. ponit psequēter neq; sonū neq; audituz p-
prie sensibiles illic eē. sed omīa ad intelligē-
tierōem & pceptionē referenda / que Pirago-
ras imo & Job de p̄cētū celi posuerūt. Sic
intelligeret apls d̄ linguis angeloz. De ho-
minibus vero maxime post corporū resum-
ptionē. nō ē improbabile musicā vocalem il-
lis eē. ¶ Vult forsitan auditor instrui p̄ ista
que dicta sunt d̄ numeris in omni creatura
reperitis. (Dia q̄ppe fecit in numero) Quo
pacto musice colligimus exinderōem? Bra-
ta fatemur dignaq; scitu cōsideratio. Neq;
em̄ sol^o sufficit numer^o ad musicerōem. sed
vt sonoz^o sit optet. Est itaq; subiectuz musi-

ce numer^o sonoz^o. Nihilominus vrget nos
apls cū ceteris autēticis ponere cātica / & vo-
ces fieri i cordib; nr̄is ad deū / sicut & clamo-
res desiderioz. Desideriū paup̄z (inq̄t pro-
pheta) exaudiuit d̄ns. Et hoc vtiq; nedum
pcedimus. sed ad hui^o rei manifestationem /
opusculū separatim edidim^o de cāncordo. i. d̄
cāntico cordis. cui^o initiale verbus ē. Beati
q̄ audiunt v̄bū dei ¶ At vero sicut auris trās
sumptiue dicit i deo. dicit i angelie ad oēm
deniq; trāsferret intellect^o cognitionē vt ibi
Qui h; aures audiēdi / audiat. cū silib; mul-
tis. Nō aliter vox & sonus vt in pposito nr̄o
p metaphorā accipiat necesse ē. Silr de fla-
tu vel de spū flante. mouēte. & eragitate / vo-
cesq; formate p̄siderare nos uenit. Nō em̄
d̄m laudat omē qd̄ spirat sine spiratiōe v̄n-
fit vox. & psequēter auditus suo mō Spūs
autē multipl̄ d̄ fm declaratiōem Didimi li-
bro de spūscō. Est em̄ de^o spūs vt in Iohē
scribit. De^o spūs ē. Est appropriare & pprie-
tercia i trinitate psona nerus p̄is & filij q̄ se
dicit diligere spūsancto. Dicit & spūs sapiē-
tiemultiplex. Spūs insup errēdit ad ange-
lū tā bonū q̄ malum. Qui facit angelos su-
os spūs. atq; ps. Dicunt & hoim spūs eē. imo
& bntoz. fm Ecclesiasten. Errēdit ad v̄tos
& spūs pcellaz. Accipit spāl̄ a medic^o spūs
p instrumēto. p̄mo v̄nēdi. mouēdi & senti-
endi i animalib; & ē sumolitas subtilis pro-
cedens a corde. Quid tandē multis immo-
ramur. cū nomen spiritus ad omē vim im-
pulsuā. subtilē & maxime secretaz extēdat
Quo fit vt oīs amor dicat spūs. Quid em̄
subtilis. qd̄ vehemētius ad mouēdū vt im-
pellendū q̄ amor. Inde illud Aug^o. Pōd^o
meū / amor meus. illo feror quocunq; feror.
Dinc valeri^o noiat amorē nedū spūalit^o sed
spūscm̄. Et qm̄ i omī creatura repit amor
qui ē virtus quedā motiua & impulsina pro-
ut p̄tinno docebim^o. pulcerrime & diuie cō-
clut ps. Omnis spūritus laudet d̄m. Tā
q; diceret. omnis creatura amet & deuz crea-
torē suum. adoret & psallat nomī tuo altiss-
me. Bethaphisical demū rō ocludit totuz
istud vn̄uersū recte dici monocordū diuine
sapiētie. In q̄ delectat ludēs ab initio. cui^o
monocordi amor ē vna corda. Dinc apud
Boe. phia canit. O felix hoim genus. si no-
stros aios amor quo celū regit regat. Quid
hec tibi sonare videt optatio nisi cāticū libe-
ri arbitrij nō dissonare mūdī tonū monocor-
do (sola q̄ppe dissona sibi volūtas eē pōt) q̄ p

supremū saltē deū nihilomin⁹ ad concordā p
 y iusticie amorē ordinat. ¶ Pergat igitur de in
 ceptis ppositio nra loqui pauca de amore tā
 q̄ intelligibili quādā voluntate q̄ vitali suo
 pulsū. pcurit aures cordis intellectuales / nō
 absq̄ suavi melodia. dum amorū sua nume
 rositas adiungit. Et in p̄mis respiciētes ad
 exemplar vel ideam amoris creati / nō poni
 mus p fidē edocti talē aliquā ideam separaz
 quē non sit deus. quomō redarguit Plato
 Aristo. Concedimus tamen q̄ omnia q̄ fa
 cta sunt / sicut i verbo vita erant / sic in spiri
 tusancto amor erant suo modo. Nā z amor
 ipse vitalis ē. Ponit in sup fides amorem in
 deo essentialē ponit z psonalē. quorū vter
 q̄ respectu creaturarum idealis dici potest.
 Sed qua pprietate loquendi / quasi rursus
 distinctione vel reali vel formali / vel modali
 vel solius rationis / non ē p̄sentis inquisitio
 nis. Qualiter porro sit in diuina trinitate.
 vor patris ipse filius verbum eius / qualiter
 amor amborū spūs sanctus cū quodā nume
 ro vt psequenter ponat illic musica suauissi
 ma que ē amor numerosus / nec audem⁹ nec
 volumus aliquā i verbis nouitate aperire.
 que nō a sacris litteris sit exp̄ssa. nobis q̄p
 pe ad solam hanc regulam loqui phas est.
 ¶ Amor creatus producitur a tota trinitate
 fm triplex genus cause. efficientis. formalis
 vel exemplaris z finalis. appropriatiue vero
 causaliter a patre. exemplariter p filium. z fi
 naliter et comunicabiliter in spiritusancto.
 Est autē amor iste creatus / inclinatio que
 dam pondus / coaptatio. tendentia / motio
 puenientia cuiuslibet indita rei ad bonum z i
 bono hoc a primo bono appetibile deo. q̄re
 nus inde qlibet res sic tracta z iclinata / reuer
 tat ad suū appetibile primū / quasi circulo q̄
 dā intelligibili. Et hoc mediate vel immedi
 ate. Sic intelligi pōt q̄ monas genuit mo
 nadē z in se suū reflectit amorē. vel de brā tr
 nitate fm aliquos. aut de mūdi pductōe tā
 maioris q̄ minoris fm alios. ¶ Rursus amor
 creatus quadruplex ē. naturalis. animalis.
 rationalis. intellectualis. quibz addit diony
 sius amorē icreatū diuinale. Natural amor
 insitus ē z impressus in re qualibet tanq̄ si
 militudo sue cause que ē amor diuinus quo
 morus est de se comunicare rebz. Sic amor
 naturalis tantundē ē in qlibet creatura quaz
 habet de eē vel natura. sicut em̄ ens z verus /
 ficens z amor cui⁹ obiectū ē bonum p̄uentū
 tur / vt pprie passiones cum subiecto. Antic

que dictū ē Bonum ē quod omnia appetūt
 z amant. Et ita omnia vt etiam materia pri
 ma pprie nihil posita / amet formā vel appe
 rat vt mulier virū. z turpe pulch. z formā in
 forme. neq̄ em̄ materia putanda est pure ni
 hil. Alioquin qualiter eēt pars eēntial' com
 positi. Dicit tamē et sensibile ē supplendus
 est formale q̄le comunicat sibi forma. Amoz
 p̄terea sicut impressus est ab amore primo /
 sic in ipsum reflectitur. Si em̄ creatura ne
 quit fieri neq̄ conseruari sine causa efficien
 te z conseruante / cum finis sit causa p̄ncipiū
 mouens efficiēte. ¶ Nonne magis innite
 tur creatura cause finali q̄ efficiēti. Nonne
 p̄terea nulli phantes negātes creationē rerū
 a deo nec causam earum sufficientem. posue
 runt nihilomin⁹ ipm eē finē earz cuius grā
 sunt z agūt z mouent. Spectant ad h̄ dicta
 phoz q̄ appetibile mouet appetitum circū
 lo quodā. q̄ de⁹ stabil' manēs dat cūcta mo
 ueri. q̄ ē spera quedā intelligibilis cui⁹ cen
 trū vbiq̄ ē. circūferētia nūc q̄. q̄ ad ipsum
 trahimus nos vt ad lapidē sicū in litore. et
 hoc cordis desiderijs. vel sicut p catenulaz z
 scalā sursum vbi deus innitit iuxta visionēz
 Jacob. Sic demū reperunt pprios queq̄
 recursus. nec manet vlli traditus ordo / nisi
 qd̄ sinu iūterit stableq̄z sui refert orbē. Hic
 cardo est hic tenax vigor. hic artis rote volu
 bilis toti⁹ creature. hic postremo tenox vni
 cus totius musice mūdiālis. ¶ Amor iste na
 turalis psequit cognitionē sicut et quilibet
 amor. nā penit⁹ incognita q̄s amauerit. Sz
 refert de cognitōe. Nā quedā est nō iuncta
 rei diligenti. quedā iuncta vel essentialiter
 vnita. Primā insequit amor pure naturalis
 sicut lapis tendit sursum. z sagitta ad signū
 nō p ppriā cognitionē. sed p cognitōem im
 pellētis z dirigētis. Sic suo modo qlibet
 amor vel tendētia natural' rez i suos fines /
 fit p directionē z cognitōz intelligentē nō er
 rātis q̄ de⁹. vt phs z em̄erator su⁹ tradūt.
 ¶ Letez triplet amor ali⁹ triplice sequit co
 gnitōez iunctā. sicut aīalis amor sequit co
 gnitionē sensitiuā interiorē z exteriorē. rōna
 lis sequit cognitōez rōnis homī iunctā eēn
 tialiter. amor intellectual' i angelis pl' hoīe /
 iunctā sequit intellectualē cognitōez. Ha
 bemus pprias cuiuslibet amoris ad alterū
 differētias. vñ amor naturalis qui bonus ē
 nec malus eē pōt. sicut nec errare pōt su⁹ di
 rector z causator deus / q̄uis inueniat i agē
 tibus voluntarijs. nō tū ea rōne qua voluntaria

sunt. et qua sua insequuntur coniuncta cognitio
 ne sed per respectum ad instinctum vel impulsum
 prime rationis separe quia esse dei constat. Sic
 in homine solo genus quodlibet amoris in
 uenit tanquam in minore mundo qui omni pri
 cipat creatura. sed hoc est alia et alia ratione.
 Amat itaque pure naturaliter sequendo motio
 nem prime cognitionis separe. Amat autem aliter ordi
 ne ad cognitionem sensuale sibi iuncta et intrin
 seca. Amat rationabiliter sequendo intelligen
 tiam mentis sue. que est suprema portio rationis.
Z Queret aliquis quid ad materiam de cantu
 cis tanta de conditionibus amoris digressio?
 Respondemus multum per omnem modum. quoniam in
 primis ex hoc ultimo colligi debet distinctio
 seu diuisio multiplex canticorum in sensuale et
 intellectuale. Trahit insuper distinctio canti
 ci rationalis et intellectualis quod est amor nu
 merosus ratione preceptibilis vel intellectu tan
 quam spirituali mentis aure. Habet postremo quod
 sit canticum pure naturale quod omnis creatura
 carat. psallit modulatur et iubilat deo. quoniam est
 amor naturalis numerosus in dei gloriam ordi
 dinatus. qualis etiam in demonibus obstinatis
 et obstrepentibus voluntarie deo per horredas
 blasphemiarum dissonantias pulcre sonoresque
 collocant ordines. **¶** Supersunt ad integras
 canticorum notitiam moralium qui et rationales sunt
 alie distinctioes de amore. maxime penes vo
 luntarium et inuoluntarium diuersimode penes
 meritum et demeritum. penes iocundum et luctuo
 sum. letum et triste. Efflagitaret rursus ordo
 loquendi de canticordo sed de canticordo cordis nisi su
 per hac tractat quia specialis haberet cui
 initium est. Beati qui audiunt verbum dei. ubi practi
 catradit per gamma nouum et mysticum in vltima
 parte pro moralium notulatione canticorum. **¶** Et tunc
 pro pluribus omisissis primus offert se de mono
 cordo memoria. cuius sola que resonat corda po
 nit amor. Et eius figuram suffecerit hic ponere
 videndam ad oculum relative ad patrem nostrum. Su
 per addet aliud exemplar de psalterio deca
 cordo quod ad eandem proprietatem respicit considerat.
 Subdebet compositio moralis scacarii ex qua
 bus habebit solers animus facultates circa
 quodlibet instrumentum musicum per tropologias.
 allegoriam et anagogiam facilius excogitandi simi
 lia. **¶** Expediat autem fieri rememorationem sub
 pendio de gamma predicto. quod duplici metro
 complectitur scilicet sit amor gaudens. et spes passio
 iora. **¶** Tinetur quoque dolens odit. et ista notet
 Declaratio stat in hoc primo quod voces in gamma
 mystico non intelligende sunt sensibiles auri

bus extrinsecis. sed dicuntur interiores affecti
 ones mente vel corde preceptibiles. que cum
 sint innumerabiles nihilominus ad pauca
 phia simul cum theologia et medicina redu
 citur. nunc ad unam. nunc ad duas. nunc ad tres
 dehinc ad quatuor. ac deinceps usque ad un
 denarium in quo stetit Aristoteles. **¶** Nobis autem
 placuit ad presens numerus principalium quatuor
 affectionum quasi simplicium iuncta contra ve
 lut et multis composita. **¶** Placuit rursus
 has affectiones quinque per quinque vocales desi
 gnare tanquam per notulas quinque proportionabi
 les illis de gamma manuali. videbis enim sub so
 lis quinque vocalibus eas complecti. quibus una scilicet
 a. dupliciter in fa et in la. Under notis co
 nantibus aut vocatis ab vt. re. mi. fa. sol. la. su
 per sunt hic vocales quinque. v. e. i. o. a. quas
 aliter hic ordinamus mutantur. a. e. i. o. v. **¶** Ap
 plicamus sequenter affectiones nostras quin
 que. que sunt amor seu gaudium. spes seu desi
 derium. compassio quasi mixta. dehinc timor
 seu metus. postremo dolor vel odium. **¶** Appli
 camus inquam istis quinque vocalibus vt. scilicet
 significet amorem gaudiosum. **¶** Espem seu desi
 derium. non virtutem theologicam. **¶** Vel iora com
 passionem. **¶** Timorem. **¶** U dolorum vel odium.
¶ Sic perspicua est duplicis metri sententia. sicut
 ne canticum possumus ad gamma mysticum re
 ducere. sit illud canticum veraciter in corde vel
 mente. aut figuratim in quibuslibet psalmis
 instrumentis et musicis. sicut in sono tube.
 in psalterio et cythara. in tympano et choro. in
 cordis et organo. in cymbalis benesonantibus
 et iubilationis. Denique quomodolibet. **¶** Dis
 spūs laudet dominum. **¶** Leterum vis cognoscitur
 ua rationalis ministrat quasi litteram canticordi ut
 rta meditaciones varias secundum quas vis affecti
 ua precipue si fuerit fortiter habitata. prapit i
 voces numerosas affectionum quinque predicta
 rum eas multiplicando penes graue acutus
 supacutum sarsum scilicet et deorsum per sustole et
 diastole quasi sine termino. In latitudine per
 terea secundum breuiatorem et plongetorem demum i
 coniunctioe mutua supra quam habeat fieri i mu
 sica sensuali. ibi maxima ubi est celo una vox
 letantium et vnus ardor letantium. **¶** Decreui
 mus ad extremum de tot instrumentis trium
 (vt diximus) figuras apponere videlicet mo
 nocordi iuxta litteram oronis dñice. et decacor
 di secundum alphabetum. simul et pater noster. et lit
 tera. r. preceptorum. Scacorum duo quoque duplex
 habet officium tanquam chororum. a. canticum mi
 litare describit cum sua quadam elucidatione

seu canone vt in prioribus. Sed antea mi-
grabimus tandem duce theologia. post the-
ologia r phiam ad cātica canticorū p tercio
r finali thomo pntis opusculi de cāticis iu-
tra suum originem distinctiuo.

Thomas tercius

Tercio canticorū diuersas species inuesti-
gauimus fm historiā. pmo q̄ ad cā-
tica sensu pceptibilia. dehinc fm phi-
cam disciplinā de canticis in omni creatura
repris que p intellectum picipiunt. Purabit
aliquis nihil supesse. qm̄ vltra vel supra cre-
aturā vniuersā q̄ cātica reperies. Atvero si
theologiā videbim⁹ grādiōra supesse quē ad
modū mirabiliori mō cā causāz quā i amo-
re fūdauim⁹ tractat. inchoans suā ab eo tra-
ditōez vbi r i q̄ phia stetit nō habēs vltra q̄
suum deduceret scrutiniū. Ecce q̄ pgressus
phie fm aplm̄ r sapientē sit ab eis q̄ visibi-
lia sunt ad inuisibilia dei q̄si p scalā aliquā.
q̄ vbi deficit phiaz stare necesse ē. vel in tene-
bris temerari⁹ rutiendo palpāre et errare.
Hāc q̄ sunt diuine volūtatis p̄sus liberrime
p̄stituta. q̄ leges. q̄ tēporū p̄stitutiōes. solus
ille scit r cui voluerit reuelare q̄ voluit r di-
git r facta sunt. Omittam⁹ interim v̄bz de
mysterio beatissime trinitatis. qd̄ enarrauit
fili⁹ vniūgenit⁹ i sinu patris q̄ sol⁹ nouit que
sunt ei⁹. Sileam⁹ p̄terea de ip̄o v̄bo dei per
qd̄ facta sunt oīa. r d̄ amore p̄sonali q̄ ē spūs
sanct⁹ quē mutuo cōicat r spirat summa libe-
ralitate pater r fili⁹. Creaturā h̄ppe pdu-
ctio qd̄ ē nisi quedā punctual⁹ r vit alicuius
momenti cōicatio respectu cōicatiois illi⁹ infi-
nitē q̄ sit in spūs sancto. Desinam⁹ insup que-
rere si ueniret possim⁹ d̄ illa trinitate glo-
riōsissima. ponere canticū summe suauitatis
r leticie sicut illic ponimus v̄bū numerosū
simū plenū rōnibz r ideis absqz terminō. Po-
nimus r amorem iocundissimū spiritūs san-
ctum q̄ v̄bū tendit in patrē r pater in v̄bz
tenore gratissimo. Ponūt aliq̄ hierarchiā il-
lic vbi pater iquūit nō graduāli p̄fectōe ma-
ior sed in p̄sonarum origine principā. q̄ Di-
mitramus in quā talia diuinis theologie p
scrutatoribz cum ocio magno. cum ingenio
clarissimo. cū exercitio diuissimo Nobis sit
hic r nūc satis de canticis i creatura positis
loqui. plus ad deuotionis exercitationem qz
intellectus admirationē r eleuationē in alta
maiestatis. scientes qz p̄scrutator maiestat⁹
opp̄rimet a gloria. et quo ampli⁹ accesserit

homo ad cor altū / eo ampli⁹ exaltabit deus
¶ Veniamus ad rē nostrā collocātes pedes
inuestigatōis vbi stetit phice pes inq̄sitōis.
hic autē si bene tenemus pes erit i amore. sic
vt canticū sua generalitate sumptū describi
poterit qz ē numerosa vox amoris vel amor
numerosus. vel numer⁹ amozosus. ¶ Addi-
tū ē de speciebz amoris post diuinā. qm̄ vn⁹
est naturalis r uertibilis cū ente. alter aīalis
alter rationalis. alter intellectual⁹. quozū cō-
ditio naturaqz descripta est. Porro de crea-
to amore sup̄naturali de charitate quāz qui
habet manet in deo r deus in eo. De amore
quoqz nuptiali dei cū homibz v̄bz nullū. i
quo nū r sup̄ quē fundant cātica canticorū q̄
epithalamia nominam⁹ / r cāticū diuināle.
¶ Erat autē ab initio p̄ncipal⁹ intentio facere
v̄bū p̄sonāter ad xp̄i parabolā de cātico du-
plici. vno fm salutationē vel exultatōem. alte-
ro fm lamentationē r planctū. r h̄ nō secula-
ri seu prophetaū vanitate sed xp̄iana pietate
Lōuente fideles oculos ad xp̄m videbis af-
firmo tāqz i exemplari pietatis ip̄m duplex
cāticū gen⁹ resonasse. nā r exultauit spūs sancto
raptus ad vocē patris intus sonantē cū cla-
mauit. Cōfiteor tibi p̄ celi r terre. qz absco
disti hec a sapientibz r prudentibz. r reuela-
sti ea puul. Ita p̄ sic placit⁹ ē ante te. Rur-
sus ita lamērat⁹ ē r plāxit vt p̄qreret palaz.
O vos oēs q̄ trāsitis p viā artēdite r videre
si est dolor sicut dolor me⁹. Talia colligim⁹
h̄ duo cātica. vni⁹ exultatōis. aliud lamen-
tationis. ad qualia nō habuit philosophia
scrutādo venire quozū quodlibet fundat in
amore. nō qualicūqz sed charitatis r amici-
cie deiformis. fm oppositas tamē et diuer-
sas rōes. vna est diuialis adoptio r despōsa-
tio. altera reprobatio r repudiatio. Nihil p̄
mo cātico melius. iocūdius. beatius. Nihil
sc̄do dederis. insuauius. infelicis repi-
tur. Primū cecinit Salomō in canticis. et
Dauid pluribz psalmis. Alterum hieremi-
as in trenis. Et Esaias ibi. Cātabo dilecto
meo. vbi de repudiō canis synagoge. ¶ Nūc
ascendat theologia supra phiam nō incho-
ans p̄cessu ab infimis instar phie / sed a deo
p̄mo omnīū p̄ncipio. ad qd̄ attingit vtiqz p
cessus prior phie. Et dicamus vltra phiaz
qz deus ip̄se tāta pietatis dignatōe. tāta cha-
ritatis bonitatisqz dilataōe / humanā di-
lerit naturam / vt eam formaret ad imaginē
r similitudinē suā / quaten⁹ sui princeps esse
posset. r ita particeps qz eidez iūgeretur felix

cissimo federe nuptiali sicut sponsa sponso suo /
qua dilectioe et charitate nullā diligibiliore /
nullā chariore estimare pot cor humanum.
¶ Posuerūt nec negamus aliq phantiū ma-
gis eleuari et diuinitus illustrati sic Aristo.
q vltima felicitas homis p̄sistit in dei p̄tem-
platione. nec vt arbitror sequestrasset amorē
eius. nihilominus cū cognouissent deū / nō
sicut deum gloriificauerūt neqz gr̄as egerūt.
et quid inde secutum fuerit pudet recordari
qd̄ apostolus aperiat. Amabāt dei virtutes
illustrantē intellectus. sed ip̄as queslanaret q̄
corrigeret que reprehenderet affectum (dicit
Aug⁹) non amabant. ¶ Amplius ip̄i p̄bi q̄s
uis aliquē hominis amores ad deum pone-
rent et debitum scirent / nullo pacto tamē va-
luerunt attingere vel suspicari q̄ mutua eēt
amicicia p̄sertim sponsalis / dei ad homines
et contra qualē nobis reuelauit theologia /
fundata in charitate de qua est illud. Chari-
tate p̄petua dilecti re. Nō em̄ quilibet amor
dici meret̄ amicitia fm̄ philosophis. sed ille
quo sibi multo comunicat et coniuunt et cō-
gratulant̄ et coniuunt amantes quale aliud
neqz Plato dicens deum nō misereri homi-
nibus. nec Aristo. redemptionis ignorans
mysteriū. nec aliud oīno phas habuit sine fi-
de. ¶ Temp̄em̄ nūc de canticis exultatio-
nis et lamentatōis aliqd̄ dicere. qd̄ sit supra
nō contra philosophiā. que duo cantica no-
rans qui dixit. Misericordiā et iudiciū can-
tabo tibi dñe. Nec autē esse iam tetigimus.
vnū nuptiale quod ep̄thalamūz nominat̄.
aliud repudiatiōis reprobe qd̄ infernale di-
ci poterat. Oporter̄ igit̄ vt a nuptiis carnali-
bus figurā accipiam⁹ nō dissonat̄ ad apo-
stolū. q̄ loquens de corpali m̄rimonio. Sa-
cramentū inq̄t hoc magnū ē. i x̄po dico et ec-
clesia. ¶ Sunt v̄o literaliter tres modi de-
sponsationis. vnus viri cū libera. alius viri
cū ancilla. tercius viri cū domina. Ultimū
hunc modū tenuisse videt̄ solus Ioseph vir
iust⁹ cū vxore sua Maria. Primū legim⁹ in
Abraā cū Sara qd̄ quotidianū ē. Alterum
ip̄ius eiusdē cū Agar ancilla / sicut in Jacob
duplicez hunc modū reperies respectu Lye
et Rachel liberaz. quibz additū est ancillaz
vtriusqz connubiū. ¶ Veniamus ad myste-
riū. figurauit nāqz matrimoniūz Adcum
Eua consorte et libera cum adhuc non pec-
cassent coniunctionē dei cū anima sancta. eti-
am si nō fuisset incarnatio filij dei subsecuta
¶ figurauit insup fm̄ apostolū coniunctionez

x̄pi incarnati cū ecclia cui⁹ caput ē et cōsors
in natura. Figurauit coniunctionē humanē na-
ture cū deo in vnitare suppositi. Figurauit
fm̄ Aug⁹. et sequaces coniunctionē portiois
superioris. quasi viri cū inferiori tanqz mulie-
ris. Figurauit iuxta metaphorā salomonis
de forti muliere cōiunctionē homis vel spi-
rit⁹ sapiētis cum lege dei vel sapientie. Sic
em̄ loquit̄ alibi. Quesiui sponsam mihi assu-
mere eam. ¶ Subinde matrimoniū Abrae
et Jacob cū ancillis / notat apostol⁹ figurat
se coniunctionē x̄pi cū synagoga q̄ generauit fi-
lios i future. Deniqz matrimoniū Ioseph
cū Maria certe cū dñā que nō ab eo pepit.
nec eam humiliavit sed ei⁹ custos fuit / aptat
p̄grue coniunctioni p̄lati cū ecclia sua quā sp̄s
sanct⁹ impregnat / nō ip̄e q̄ custos ē quis sp̄s
sus. ¶ Habemus ecce septē genera sp̄aliū
nuptiaz de quibz nō erit dicendū p̄ singula.
grata nihilomin⁹ esset speculatio circa vnū
quodqz gen⁹ intuenti. quo pacto cantica cā-
ticoz salomonis aptarent̄ vniciqz tanqz i
ep̄thalamio saltationis vel exultationis.
¶ Et quidem de coniunctione christi cum sy-
nagoga veteri. rursus cū ecclia noua et li-
bera necnon et naturali. doctores copiosissi-
me disseruerūt in expositōibz cāticoz littera-
liter et allegorice De coniunctione p̄terea dei cū
anima fm̄ tropologiam nō siluerūt. sed nec
vsqz quaqz de coniunctione p̄lati cū ecclē-
sia vice x̄pi tacuerunt. ¶ Letez de altero du-
plici coniugio mystico qd̄ superest / si q̄s aperit
erit os in canticis vt p̄ anagogiaz dissereret
ignoramus. Scimus venerabilē Richar-
dū non vnū non alterum / sed omnia pene vo-
lumina sua de hoc matrimonio sp̄s et aie p̄
mysteriū compleuisse. p̄cipue libro de x̄ij. pa-
triarchis subtilitate mirabili. cui p̄sonat̄ tra-
ctat⁹ alij de archa mystica. de visionibz Da-
nielis. de exterminatiōe mali Deniqz tot⁹ in
ista versat⁹ ē metaphorā / que portioē supe-
riorem viz / et inferiorem appellaret mulierē.
nec siluit sensualitatis p̄cubinas / vtz nō tra-
duxit ad cantica qd̄ viderim⁹. ¶ Usus est
tū mihi nonnūqz meditati in secreto cordis
mei cubiculo / p̄ noctes heu p̄sentis vbiqz ca-
lamitatis / posse fieri vt ep̄thalamūz diuiale
p̄sonare mōstraret̄ huic coniugio sp̄s et aie p̄-
sertim i x̄po. Rursus alteri cōnubio sp̄ali /
sapiētie diuie create cur sp̄i creato deiformi
sicut in exultatiōe sp̄i Marie potissime p̄pete-
bat. Si pausen⁹ iterea paululū. debet alio
velut sub exordio naturā ep̄thalamij p̄mo

designātes. postmodū temprabimus illud
exponere qđ nobis meditatio locuta est de
xpo & maria. quod certatim laudāt angelici
spūs. imo q̄libet creatura a q̄bo vtinā nō di
scordet vor nostra. laus nra. studiositas no
stra. carmē q̄z nostrū qđ & saltare docet & plā
gere cū pueris in foro ludētibz. ¶ Epithala
miū nō hic accipimus sensuale canticū pro
nuptiis carnalibz quibz hymeneū pesse gēti
litas fabulaf. nō insup intelligimus cantū
cuz celeste beatitudinis eterne. vbi pfecta se
curaqz fruitione nuptiali/ felices aie cū deo
totaliter vniunt. transfor. mant. sopiunt. io
cundant. sed epithalamūz dicim⁹ hic canti
cū vie p desponsatōe diuinali q̄ p grām hic
incipit & in gloria consummat. aut si perdit
in finem charitatis/ anima ppetuo repudio
cruciat. ¶ Epithalamūz p̄supponit amorē
naturalem. animalē. rationalē. dilectionem
quoqz liberam beniuolentē/ & honeste quo
qz cupiscentie demū social' amicitie. Sed
addit in pposito nostro/ donū charitatis/ grā
tie vniūficans diuinitus assimilans et p̄fici
ens. donū insup spei tendentis in p̄summa
tionē glorie. donū quoqz cuiusdā zelotipie
landabilis & fidelis qua zelāt se mutuo spō
sus & sponsa. Est zelus amor vehemēs. nō
compatiēs qualecūqz contrariū vel aduer
sus fieri contra rē dilectā Et hoc p̄stat fides
Est igit epithalamūz nostrū describere can
ticū sponsi & sponse. fide spe & charitate iun
ctorū. ¶ Epithalamūz Salomonis qđ cā
rica canticorū dicimus/ cōposuisse credit et
tradit ab ecclia rex Salomon/ inspiratus
a spūs sacro tempore quo erat amabilis do
mino. q̄suis verba videant carnalia. q̄suis
insup auroz postmodū miserabiliter & lamē
tabiliter corruerit. vt nō glorie stulta p̄sum
prio cordis hūani. si mysteria omnia cogno
uerit q̄lia sunt in canticis maxima. sed q̄ glo
riat in dño glorie/ videatqz ne cadat. Fiat
ita circa nos o gloriosissime spōse Jhu. duz
te cogitamus loquimur. extollimus cū dile
cta sponsa tua. nequādo cū illa Uasi supba
repudiemur a regali copula tua. ¶ Epitha
lamūz datur p symbola. vt fm Aug. deside
ret ardentius. nudet iocūdius. speciosius vi
deatur. nihilominus oportet si fructuose. si
secrete. si salubriter cantari debeat. q̄ eleuet
se mens ad remotionē fantasie vbi nō sit ma
sculus neqz femina. sicut nec charitas seruz
habet. Oportet iterū depurationē fieri & tri
tis appetitue quā nulla titillet carnalis sub

carneis & bis placētia vllibidinoria. Op
tet ampli⁹ humiliari & tūre irascibile. vt nu
la surrepat p cognitōis mysterijs supbia. seld
quāto maior ē humiliet se i omibz ¶ Epitha
lamūz temprat incaute cantari ab aīa quan
tuncunqz seculariter erudita/ si nō fuerit ex
purgata prius a sordibz pctōz. qđ docet fie
ri i puerbijs Salomōis. si nō fuerit p̄terea
st̄sum elenata & illuminata p̄ p̄emptū terre
noz ad qđ monet Eccliaſtes. Si nō fuerit
postremo cordialiter affecta & p̄fecta deside
rio supnozū/ quod querit i canticorū canci
cis exerceri Ac pinde describit epithalamūz
tripliciter fm tres act⁹ hierarchicos. purga
re. illuminare & p̄ficere. q̄ tria p̄stat sol iusti
cie tripliciter exurēs mōtes nature sublimis
humane. ¶ Epithalamūz salomōis pōt insi
piēs & aīalis hō fideliter admirari & simplici
ter credere/ sed nō arrogāter p̄scutari. qz ni
hil piculosius. pōt homo rōnalis & p̄ficiens
illud pie meditari ruminacionis typo. s; nō
et abrupto p̄cinere. quo nihil difficili⁹. Po
test homo spūalis iā carni desipiēs & sangui
ni/ epithalamūz sapiēter cū sapore deprome
re. quo nihil suauius et i terris beatius erit.
Uide opa dei q̄ fit idē canticū electis in edī
ficationē. consolationē & bonum odorem.
alijs in scandalū. ruinā. contradictōz. & odo
ris in mortem. ¶ Epithalamūz fit nō aman
tibz omnino barbarū nec intelligibile. fit
mala & carnaliter amantibus/ in offensionē
& scandalū. quibus augetur inde furor igne
us. fetor carneus. insatiabilisqz puritus.
Quod erate nostra vel in fictis quibusdā de
uotis compertū punitiqz p̄ ignē fuit. Atue
ro si fuerit deo p̄picio exercitatus hō spūa
lis pati diuina. sicut de Jerotheo suo loqui
tur Dionysius. si fuerit in eo deiformis & bñ
ignit⁹ affectus/ si sentiat diuisionē anime et
spūs a & bo dei fieri. si p̄ multa. p̄bat⁹ multū
dei sensum cognouerit. pergat qui hmōi est
epithalamūz frequentare. nō in delictis & &
bo superbo. sed in hoc benedicat deum qui
fecit illum et inebriantē eum talibus bonis
suis. ¶ Epithalamūz ē quod grāmatici no
mināt dragma vel dragmaticū. quod fit in
ter duos more dialogi. nō q̄liscūqz. Est em̄
dialog⁹ inter magistz & discipulū. cui dida
scolicō nomē ē. Est ali⁹ inter loq̄ntē & suū in
terptē. Sed iste terci⁹ fit inter dilectū & dile
ctā cum p̄prioz celatōe noīm. Et pōt drag
ma eē vel indeclinabile neutz vel declinabi
le femininū scde declina. vel neutrum terciē

Tractatus primus

vt ibi frequēte nobis dulcia cantica drag-
maris. Videbis i canticis canticoꝝ sic obser-
uari vt spōsa preloquat. sponsus respōdeat
ꝓmixtis aliquādo interrogatōibꝫ vel respō-
sionibus sodaliū siue adoleſcētulaz siue cu-
stodū siue amicorū. ¶ Epithalamū / introdu-
xit sponsam quasi philocaptā ⁊ inamoratā
de sponso suo. cuius assidue p̄sentia. verba.
complectur oculus desiderat. sed hoc tamē
cū virginali pudicitia ⁊ mira grataqꝫ puel-
lari verecūdia. Quid cū procacius. qd̄ odi-
bilis. quid punibilis in sponsa puella et
virgine. si vltro nedū rapiat viz. si vel palam-
perat aut roget ad ꝓsummatōē operis nu-
prialꝫ. petit tamē signis aliquibꝫ euz pudica
circulocutione ⁊ insinuatōe verecūda tem-
pus expectans ⁊ locū beneplaciti viri. dū fu-
erit introducta ꝓ cum in matrimoniale cubi-
culū. nō iam vt sponsa ꝓ spem. sed vt vxor ꝓ
felices / nec amplius dissolubilem vñionem.
¶ Epithalamū / introduxit spōsūz tūqꝫ phi-
locaptū spōsa nō sine verecūdia quādā si vi-
det i turba cū sponsa vel ad spōsum / querit
ebīnde solitudinēz vt illa blādiat. ꝓspicit ꝓ
cācellos ⁊ fenestras / zelās scire qd̄ agat spōsa
salit ⁊ tripudiat festinus totus dū ꝓgit ad eā
dum vult audire voces suam. faciem videre.
ostium aperiri. se sequi. Nihilominus expe-
ctat horā venire cubiculi nuprialis / nolens
ante legitimū tempus spōsaz cognoscere nō
dum federe ꝓsummato. ¶ Habemus ex istis
epithalamij notul / nō parua (nisi fallor) eru-
ditionē ꝓ cognitōe reliquorū. que vlt̄ illic tra-
dit littera vel glosa doctorū norat. Sed ad
huc pauca iūgamus. nō que dant totus sup
cantica cōmentū. hoc cū nō est p̄sentis opu-
sculi / tot metaphoras sigillatim apire / satis
erit vel vbertim apertas repetere. sat erit ali-
quas quasi scintillas excutere ꝓ collustratio-
ne cū incendio leui cordis deuoti. ¶ Epitha-
lamū est canticū de amore ad amorē. s̄ cha-
ritate ad charitatē. de dilectione ad dilectio-
nem siue fantasia carnalis serus in amāte vlt̄
amata. Dicit aliquis hic contradiccionē im-
plicari ꝓ terminos. Nōne masculinū inqui-
et genus ad masculū. femininū spectabit ad
feminā. alioquin distinctio talis qd̄ opabit i
articulis. Rursus si qd̄ natū est ex carne ca-
ro ē. sic qd̄ similitudo carnal' eloquiꝫ causat /
nōne corporeū fantasma putandū ē. Verūz
attēdat q̄ sic opponit / dictum hoc vltimū re-
torqueri ꝓ nobis. Nā pōt ocul' rōnis et in-
tellectus / ex fantasmatibꝫ vtiqꝫ corporeis /

spēs elicere ⁊ fodere spūales / ꝓ q̄s̄ intelligit ea
q̄ sunt spūs. q̄ teste xpo carnez ossa nō habet
nec coz similitudinē. sed qd̄ natū est ex tali spū
spūs ē. Videre ē p̄inde eandē ꝓcipue spūa-
lem recipe quālibet articulū. Exemplū d̄ spi-
ritus sancto quo nihil indubitabilius ⁊ sine se-
xu. latine hic dicit spūs / hec charitas vel spi-
ratio passiva vel grā. ⁊ hoc flamen. hebraice
hec ruha. grece hec neuma vel charisma. De-
niqꝫ deus si ꝓ Esaiā spōsum ⁊ spōsam se viz
⁊ mulierem que matricē etiā habeat / confite-
tur. Ita demū dat intelligi se ꝓ naturaz neu-
trā esse. ꝓ metaphorā apponit vterqꝫ. nisi for-
te q̄s̄ ita desipuerit. vt hermofrodita ꝓ du-
plici sexu mōstruosoqꝫ credatur. ¶ Epitha-
lamū vocat alterū amorē tanqꝫ virū ⁊ spōsū.
nō ꝓ sexu carnis. sed quoniā est potentie ma-
ioris. sapiētie clarioris. influētie potioris. Vo-
cat alterū amorē vt spōsam. nō ꝓpter debili-
tatem serus que nō est. exempli grā. in sapiē-
tia increata nec creata. sed ob quādā secun-
dirates. venustatē. iocunditatē allectivā qui-
bus solet mulieri eminere sibi quasqꝫ tribuit
sapiētia Ego inquit mater pulcre dilectōis
cum alijs sonātibꝫ ad ꝓdicta. Deserat igi-
mens epithalamū canens / palliū metapho-
rarū foris. ⁊ nudam charitatē vel amorē in-
troducatur. alioqñ si nescierit se non idoneū q̄
cāret epithalamū fateat. ¶ Epithalamū / ꝓ-
prie est in via nō in termino. in desposatione
nō in cōsummato cōnubio. Lōcludit ex ꝓ-
missis hec epithalamij nostri ꝓditio. q̄ conse-
quēter infert epithalamū nō requirere con-
firmatū amorē vel charitatem. Al ꝓinde da-
tur intelligi q̄ exultatio epithalamij / compa-
titur secum lamentationē ⁊ planctum nō mi-
nus aliqñ q̄ elegiacū carmē. in amore carna-
li qd̄ elegiacū a miseria nominat. quia in lit-
toꝝ quot conche tot sunt i amore dolores.
ait vnus. insanos amores docere se partem
iactans. ¶ Epithalamū Salomonis ea ꝓ-
bat quemor intulimus. licet i amore diuio
videri possint indigna. Et qd̄ de salratōe et
exultatōe de tripudio gestiēti gaudio. null'ꝫ
vel ambigit vel malefert si sint in amore di-
uinali. Atvero vis in spōsa audire lamenta-
tionē ⁊ planctū. Filie hierusalē nūciare dile-
cto / qꝫ amore languet. Et itez. Percussit
me ⁊ vulnerauerunt me. Quid porro totus
iste circūitus inquirēdo dilectū sonat. nisi su-
spira gemurus et luctum. Vis ⁊ hoc audire
quod amplius mireris in dilecto. Vulnera-
sti inq̄ cor meū soror mea spōsa. Leterū dū

clamar ad ostium foris. Caput meū inquit
pleniū est rore. ⁊ cincinni mei guttis noctū/
se pati frigus iniuriasq; aeris nōne plāgit.
¶ Epithalamij canticū nō reddit cantātem
beatū nisi tūc i spe. a qua tamē vt multi pnt
excidere. Hinc est pfecto lamēratio quādo
q; nō equabilis nō enarrabilis vlli ppter ti
more repudij dū tempus aduenerit cubicu/
li. Nequādo forte dicat illud ei parabolicū
de fatuis virginibus imparatis. et clausa ia
nua petentibus introitū. Nescio te. O verbuz
durū ⁊ asperū. O discidiū sola vel leui suspi
rione recogitatū / amanti sponse nō ferendū
¶ Epithalamij nō ita curat aut petit mutu
as hic in via consolatōes amoris / qn ad cu
biculum eternitatis plus anbelet. Colligif
et sine canticorū vt sponsa monita p spon
suz. Que habitas inquit in hortis amici au
sculant. fac me audire vocē tuam. Ilico re
spondit. Fuge dilecte mi sup mōres aroma
tū. Quis amicus talē ⁊ taliter velle crederet
spōsum fugere nec secū esse. Desiderabat cu
biculū quale nō erat i hortis / nec i amicorū
turbis. immo sursum sup montes aromatu
quo fugere sponsum petit / qm̄ illuc se trabē
dam mor sperabat. Amplius ⁊ si spōsa deli
ciosa cupiebat oculū cū sponso. sciens tamen
voluntatē suaz esse de cura quādoq; primo
rum pponēbat sui sponsi voluntatē. Veni
dilecte mi / egrediamur in agrū / cōmoremur
in villis. ¶ Epithalamij tradit multis sub
meraphoris ⁊ circūlocutionib; sponsam al
loqui spōsum p solationib; recipiēdis hic
ab eo. Audis quēadmodū petit osculū. nūc
ampletū. nunc trahi post se. nūc fulciri flori
bus ⁊ stipari malis. et ita de reliquis. Cur
ira: plane quoniā amor ociosus esse nequit.
Igne? quippe ē. se pdere gestit assidue / que
rit intima cordis amici penetrare. Nā spū s
quidez ē qui scrutat p̄funda / qui raptū facit
⁊ cerasim in amatu. Rursus amica quasi li
liū inter spinas positū. si p̄rectionē. si conso
lationē si recreationē quesierit i dilecto / ne
mo recte mirabit. neq; iā adeo p se quantuz
p amici dilectione. Letet cor meū inqt. cōsi
dera finē vt timeat nomen tuum. vt scilicet i
amore suo fortiori stabilizare subsistat. Nāz
delectatio tenet opantē i opatōe dicit Arist.
D cū expientia. ¶ Epithalamij nemo pōt pfe
ctuz cognoscere sine triplici theologia. sym
bolica sc; ppria ⁊ mystica. Nāz quamlibet
tradit Diony. Sed symbolica suā latinū nō
habēt / nisi q; gustū eius dedit vlti. ca. de ce.

hierarchia / tradēs intellectū locutōis figu
ralis. quā septura sacra trāffert ad angelos
q; elati sunt. q; armati. q; lumina ferūt cū ce
teris. Sic in eplā quadā de mensa sapiētie.
Sparsum; vero tā ipse q; nostri scripture glo
satores exponūt huiusmodi symbola q; deo
tribunūt / p similitudinē ad corporalia / qua
liter fit in hoc toto cāricoꝝ libro. nūc d̄ oscu
lis oris dei quid sit. nūc de vberibus / de ca
pite / de oculis / de lingua / de genis. ⁊ ita per
vniuersum. qd̄ enucleare p omnia / non ē p̄sen
tis opusculi seorsum poterit forsan dari. si
cut de theologia mystica q; p̄orsus ē necessa
ria cantare volenti p amorē duplex opuscu
lū hoc illud p̄actice tradidimus. ¶ Epitha
lamij poterat p theologiaꝝ symbolica ⁊ my
sticam ad quodlibet genus matrimonij cuz
deo p amorē spūaliter adaptari nominatis
vbi minus videt ad xp̄i spūm ⁊ ad animā
suam tanq; ad virū desponsatū cuz muliere
spōsa sua. Sunt hic multa supponēda que
alibi iuxta cōmunē theologie sententiā / tra
dita sunt. ¶ Unū est q; in xpo fm̄ humanita
tē / pars seu portio rōnis supior quaz hic ap
pellam; spūm (ne cōtrouersia sit d̄ noīe finis)
fuit ab instāti cōceptionis plene beata. quēad
modū ⁊ nūc est ⁊ erit in secula. p̄pterea neq;
doluit neq; timuit neq; sperauit spūs iste in
eterna beatitudine / vbi non erit ampli; neq;
luct; neq; clamor / sed nec vll; dolor. ¶ Sup
ponimus p̄terea q; anima xp̄i que nominat
hic inferior portio rōnis / q;uis esset eadem
res essentialiter cū spū. nō tamē fuit tūc i ter
mino beatitudinis. s; habuit statuz vie / sub
iecta passionib; existēs / vt dolori / timori / pa
uori cū ceteris. ita tamen q; nulla passio pue
niebat iudiciū rōnis supioris min; q; i adā
p statu nature p̄mitus institute. sicut ⁊ d̄ be
nedicta matre sua fuisse cōfitemur. ¶ Elbiji
mus q; aīa xp̄i p suis quidē peccatis nō do
luit que nō habuit. sed pro n̄ris generaliter
q; ad sufficientiā delectōis. sed q; ad efficaciaz
pro sol electis mēbris suis. Quā igit esset aīe
xp̄i ad suū spiritū naturalis simul et diuina
lis p̄uersio sicut contra. cōcludit statim p̄spi
cat speculario / q; aīa petebat crebro solati
onē spūsancti. nūc p̄tra dolores ⁊ obiect;
rerū contristantiū sensualiter ⁊ p realē appli
cationē in verberib; / fame / siti / frigore. nunc
aliqñ. p̄tra res apphensas intentionabiliter
p̄ristationē afferētes cui; peccata erant ali
ena que p passionem sua fecerat. ¶ Elenet
igitur se pius animus in p̄templatiōe Jesu.

Tractatus primus

xpi in lumine fidei et euangelice narratiōis. Consideret deuota pietate animā hanc spon-
sam spūs impassibilis passibilē et crebro pa-
tientē. si p̄ consolatiōne dilectiua suspirabat
ad spiritū. Osculet me osculo oris sui. cū mul-
tis similibz cōsolationis refrigeriū sonātibz/
vt illud nominatim. Quis det mihi te fratrem
meū sugentē vbera matris mee vt inuenian-
te solū foris et deosculer te et iā me nemo de-
spiciat. Quid sonabat hec oprabūda petitiō
si spiritū cōsideres lac beatitudinis toto ore
tota securitate. tota dilectiōe sugentē ab vbe-
ribz cōsolantis diuinitatis tanq̄ matris
senties animā ad illū felicitatis statū. quem
nondū acceperat suspirantē hec dicere. Di-
cebat christus p̄ hac anima sua / quā ponere
et resumere phas habebat Baptismo habeo
baptizari / et quomō coartor donec impleat.
queratio sciebat nimirū glorificationē ani-
me subsecuturā. mor baptismū mortis et am-
plexu nō amplius dissolubili gauisurā cum
spiritu. Epithalamiz traduci poterat ad
desponsationē spūs exultatis Marie cū sa-
piētia sed nō absq̄ tropicozū cognitiōne ser-
monū p̄ theologā symbolicā et anagogiarū
p̄ mysticaz. Gloriat sapientia / delicias suas
esse cū filiis hominū. nullā vero reperit sa-
piētia delicias suas cū qua amplius inue-
niet q̄ cū beatissimarū beatissima et deiformi
Maria querebat hic cōplecti i via spiri-
tū Marie. iungere secū oscula p̄ opationes
inspiratiōesq̄ virtutū donozū beatitudinū
q̄ singularū sub specerta fructiōis iocūdisti
me ac indissolubilis i eternitate. vbi suo spi-
ritu dū ascēdit obuiatū quasi mater hono-
rificata / et quasi mulier a virginitate sua susce-
pit illū. Quid porro dicemus de coniugio
spūs deiformis beate virginis / cū ancilla sen-
sualitate sua / sub typo vel agar vel bale et cel-
te. Nōne sensualitas generare debet spūi p̄-
lem virtutū maxime moralū q̄si i seruitute
Fecq̄ em̄ habet libertatē essentialiter. s̄ qua-
lē dūtatat sibi p̄municat a spū. **E** Sup̄ his
itaq̄ coniūgijs in eadē p̄sona humana / grāde
silentiū est apud expositores cāticoz. qui de
ceteris mysticis plurima disseruerūt. Greg.
et Beda de ecclia et xpo. Nicolaus de lyra de
synagoga et deo. Bern. de aīa et verbo et aliq̄
de humana natura ad filiū suppositū. S. pa-
risiē. de vtrūsq̄ p̄ declaratiōnes et distinctio-
nes maḡ strales. p̄ oles ve ferē sancti Tho.
hic incessit distinguēdo multiplex osculum.
multiplex vber. et oleū et yngentū. et ita de re

liqs que dilatāt materiā. Origenē nō habeo
mus quē Hiero. i hoc ope testat. nedum ali-
os vicisse / sed seipm. **E** Leterū de matrimo-
nio plati cū ecclia domina sua quā secūdat
spūs sanctus et ipse custos est eius typo Jo-
seph ad Mariā. Rursus de p̄dictiōe angeli-
ce nature cum deo nō legimus exposita hic
p̄ cōterra seriē cātica. **Q**uid p̄terea q̄ amo-
ris lingua (Bern. teste barbara est nō amā-
tibus. sed qualis est p̄cor amātibz: sane dif-
ficilis cognitu p̄ hec cātica. si nō eaz efferat
familiarē diuturna p̄uersatio. Occultat em̄
se sub enigmatibus et figuris. loquit̄ per in-
teriectiones voce nūc inecognita. nūc inter-
rupta. nūc de repente ab hoc i alterū. quasi si-
ne lege vel ordinis vel p̄positi tenacis vel se-
quēle semet trāsfert. quādoq̄ variat̄ verbis
sensum retinet eundē. aliquādo sensus plu-
rimos vnico verbo p̄cludit. **D**eterret nos
hec cōsideratio pleniorē de cāticis cātico-
rum tētare sermonē i hoc opusculo terciē p̄-
titiōis. quo theologia post historiā et phiāz
assumpsit originē cāntici diuinalis in chari-
tate radicari nō completaz dare cognitiōne.
que nec magnis voluminibus explet. addi-
to q̄ vnctio plus in hoc docet q̄ lectō. plus
deuotio q̄ demonstratio. plus desiderū fer-
uens i affectu / q̄ studiū vehemēs in intel-
ctu. q̄uis vt p̄notauimus / assidua diutur-
naq̄ meditatio sit necessaria. que valeat ce-
teris omnibus curis impleat illud. **V**acate et
videte. **E**t iterū. **S**ustate et videte. ducat ani-
mā oportet deus in solitudinē vt ibi loquat̄
tur ad cor eius. et lactet eā / et impleat solatio
cū germine sancto. **C**oncludetes ad exte-
riū dicamus. q̄ i amoris hoc cātico et exer-
citiū supra quodlibet aliud versat̄ lusus no-
ster parabolicus p̄uozū i foro. qui nūc ad
saltū. nūc inducit ad lamētū. **P**rimū sub cō-
summādi spe coniūgi in glia. **A**lterū sub for-
midine phēnalis repudiū. vt exultatio sit cū
tremore. **P**lane timor instar corde sonantis
vbi cor vicissim spe dilatāt. mor timore con-
stringit. **H**oc aut̄ agere eo facili⁹ philoca-
ptus i amore dei quo (ad exemplū amoris si-
limi Augustini) altius mysteria diuinitatis / et
familiaris miserā hūane fragilitatis fuerit p̄-
scrutatus. dū nescit hō qua distinctiōe quod
agit iudicet. nec q̄ sine terminet. **T**erciā lau-
dabili vite hōim si semota pietate iudicetur
Dūc Augustino fuerūt pfundissime p̄pia
matre lachryme. Dūc sibi iam seni fuerunt
lachryme panes die ac nocte. amarissimam

secūdi opusculi

quoque legit et lugubrem ceteris sue senectutis saepe penam extremam durasse vitam. ¶ Crediderit aliquis forsitan hoc Augustino propter obsequium proprie civitatis euenisse / multo amplius propter iudiciorum dei formidinem anxiabatur arbitror. scies non magnum esse si cadunt peritura menia. et si moriuntur morituri. Considerabat quod leticie et tristicie pro temporalibus vane sunt et nihil si offeratur eternis. Erat nihilominus in pace mentis / amaritudo sua amarissima in summa despectu summe sperans. ¶ Posset ex premissis gamma mysticum quod in quibus voces affectuum secundum quibus vocales litteras alibi diuisum / ad tres reduci velut in trigono seu in tricornio ad exemplar aliquod beatissime trinitatis. Timor cum mesticia oritur ex consideratione patris reprobandi. Spes cum leticia ex consideratione sibi redimentis. Pietas seu compassio sui et aliorum ex consideratione spiritus sancti subinde confortantis. Unus spiritus. Spes timor et pietas resonant in carmine cordis. Tres et ad has voces gamma refertur novum. Dat spes discatur mollem. tremor est tenor atque. Ut pratenor est comparans pietas. Cor assidue cordas symphonia choros. Huic fit eius choros inquit angelicus. Ita tandem oportet gaudere cum gaudentibus et flere cum flentibus. si non voluerim improperium ferre quale notauit christus aduersus reprobandam indeorum generationem sub parabola puerorum in foro clamantium. Lecinim vobis nec saltastis. lamentauim nec planxistis.

¶ Secundum opusculum.

Opusculum istud de canticordo. id est de canticordo cordis. habet tres thomos. id est diuisiones vel totos principales cum notis et notulis. Hec sunt considerationes speciales. Notule vero particule singulares. ¶ Primus thomos continet proemium cum designatione quale fuisse monocordum in statu innocentie. et quale est in statu stulticie peccate. ut in christo fuit et Maria pro nouem notulis. Ponit ulterius differentias cantici cordis ad canticum oris cum distinctione cantici noui hominis ad veterem pro decem notis seu notulis. Ponit sequenter dubitationes multas circa presentia que soluantur per reliqua. xxxiij notulas. ¶ Secundus thomos deducit principaliter quod est ponendum canticordum docens quid sit descriptiue. et quemadmodum habere debet suam gamma. et qualiter fuit in christo et maria. Continet. xij. notas secundum considerationes totidem speciales principales. et in vniuerso notulas. xvij. singulares. ¶ Tercius thomus instituit non absque circuitu qualiter gamma formatur per canticordum continens notas et notulas que se legentibus offerunt satis plane.

Thomus primus

¶ Eari qui audiunt scripturas dei et custodiunt illud. Verbum habituri de canticis per theoriam et praxim. Hec prope decanticordo quod est verbum dei in cordibus nostris. Quale potuimus exordium inueniendum asumere / quod a verbo sibi dei / quod a principio de principio / quod a dei sapientia per quam condita sunt omnia. et sine qua facere non possumus quicquam. Que ludens erat cum patre dum cuncta componeret cum ipsum laudarent astra maritima. Hec est sapientia quae auribus bona audiet cum omni concupiscentia. Expectat igitur aures nostras. sonet et expediat verbum dei cuius protiens ista fuit exhortatio. Qui habet aures audiendi audiat. Et in ista quoque cordis intelligens. Quibus non apertis sumus / iuxta prouerbiium / asinus ad lyram. quia nullam in armonia verbi dei dulciores super mel et fauam suauitatem inuenimus. Porro si repletum fuerit cor nostrum verbo dei. fiet quod ab eo dicitur. Et abundantia cordis os loquitur. abundet igitur bone Iesu cuius os hic loquitur et eruat cor istud verbis bonum. Abundet igitur obsecro spiritus tuus bonus in pauperculo corde meo. et impleat illud / ut dicit sermo in apertione oris mei. et semper sit laus tua in ore meo. compleat in me monitio tube apostolice / quae afflatu tuo abundanter impleta / nobis omnibus insonuit et cecinit / hortans / docens et interpretans verbis christi ait. Habiret in vobis abundanter in omni sapientia commones et docetes vosmet ipsos in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus in gratia cantantes in cordibus vestris domino. Quod verbum christi. immo verbum christus quod erat in principio apud deum et deus erat verbum. et verbum caro factum est. Veni domine Iesu habites in corde abundanter. et si non in omni sapientia / saltem per fidem que per dilectionem operetur. ut docere et commoneare valeam me primitus. deinde proximos meos filios tuos / in psalmis / et de psalmis / hymnis et canticis spiritualibus. ut simus in gratia cantantes tibi domino in cordibus nostris. et gratias agentes pro omnibus tibi et patri Cantet ecce quotidie vocibus crebris vehementer auribus nostris spiritus tuus bonus pro ora pro. Le